

POLSKI INSTYTUT SZTUKI FILMOWEJ

Gdy dojrzewasz, świat się komplikuje... *Machuca* w reżyserii Andresa Wooda

---

Przedstawione w filmie wydarzenia mają miejsce w latach 70. W Ameryce Łacińskiej. Santiago, Chile rok 1973 za rządów Salvadora Allenda jest punktem wyjścia do przedstawienia historii zawiązującej się przyjaźni między dwoma chłopcami zamożnym Gonzalo i mieszkającym w slumsach Pedro Machuca. W wyniku reformy oświaty na krótko wprowadzonej przez socjalistów przyzwalającej na kształcenie biednych dzieci w elitarnych szkołach, obaj chłopcy znaleźli się w jednej klasie. Pomimo istniejących stereotypów myślenia na temat środowisk, z których pochodzą, chłopcy zaczynają się spotykać...

1. Przedyskutujcie w klasie i wyciągnijcie wnioski na temat stereotypów, z jakimi spotykacie się w życiu rodzinnym, szkolnym czy społecznym. W razie niezrozumienia terminu bądź dla poszerzenia wiadomości, zapoznajcie się z poniższym opisem terminu stereotyp.

Stereotyp (z greckiego *stereós* – stanowiący bryłę, stężały + *typos* – odbicie, obraz), funkcjonujący w świadomości społeczeństwa uproszczony, skrótowy i zabarwiony wartościująco obraz rzeczywistości, odnoszący się do grup społecznych, osób, sytuacji, instytucji, utrwalony wielokrotnym powtarzaniem.

Pojęcie to wprowadził do socjologii W. Lippmann. Wg niego stereotyp to cząstkowy, jednostkowy i przede wszystkim schematyczny obraz, który powstaje w umyśle człowieka, odnoszący się do jakiegoś faktu lub zjawiska społecznego. Stereotypy jako wytwory kulturowe zostają jednostce narzucone i z góry podsuwają mu sposób widzenia określonych faktów i zjawisk społ.

Najczęściej stereotypy budowane są w odniesieniu do grup etnicznych (np. stereotyp pracowitych Niemców, spokojnych Anglików), zawodowych (np. mądrego profesora, zorganizowanego menadżera), klasowego (np. stereotyp ciemnego chłopca, miękkiego inteligenta) lub związanych z określoną płcią (np. stereotyp delikatnej kobiety).

Stereotyp powstaje w rezultacie bezrefleksyjnego przyjmowania opinii rozpowszechnionych w danym środowisku; ponieważ przekazywane treści są zawsze zabarwione ocenami i emocjami, powoduje to, że stereotyp jest przekąźnikiem zarówno społ. sympatii i aprobaty, jak i uprzedzeń, dezaprobaty lub antypatii.

Stereotyp najczęściej przyswajany jest w dzieciństwie, z tego względu jest bardzo trwały i odporny na zmianę nawet rzeczowej argumentacji oraz sprzecznych z nim doświadczeń. Stereotyp pełni ważną

funkcję w praktyce politycznej, pozwala bowiem na dokonanie podziału: „my” – „oni”, który kształtuje poczucie identyfikacji polit. powstałej w wyniku funkcjonowania opozycji grupy własnej („my”) i grupy obcej („oni”). Również w propagandzie stosowane są stereotypy, zamazujące rzeczywistość poprzez stosowanie etykiet i schematów, np. Unia Wolności określa się w prasie jako partia wolności.

[Hasło opracowano na podstawie „Słownika Encyklopedycznego Edukacja Obywatelska” Wydawnictwa Europa. Autorzy: Roman Smolski, Marek Smolski, Elżbieta Helena Stadtmüller. ISBN 83-85336-31-1. Rok wydania 1999.]

- 2. Wymień przykłady stereotypów zaobserwowanych w filmie.**
- 3. Odpowiedz na pytanie: Czy myślenie w sposób schematyczny, stereotypowy przeszkadza w zawieraniu nowych znajomości? Przytocz przykłady z własnego otoczenia. Posłuż się osobistymi doświadczeniami.**
- 4. Jeden z nich to „snob”, „burżuj” czy „bogaty ignorant”, drugi to „złodziej” i brudas, jednak pomimo to odnaleźli coś, co ich połączyło i pozwoliło na przyjaźń. Uzupełnij schemat.**

cechy indywidualne

cechy indywidualne

Cechy wspólne

- 5. Przedstaw okoliczności, w których Gonzalo wypowiada te oto słowa: „Nie jestem stąd, mieszkam po drugiej stronie rzeki”.**

- 6. Opisz przeżycia, które towarzyszyły chłopcom w scenie wkroczenia wojsk do slumsów. Uczyń to raz z perspektywy Machuci, raz z perspektywy Gonzala. Wykorzystaj podane niżej informacje. Pamiętaj o zastosowaniu czasowników w formie 1 os. lp.**

W opisie uczuć powinieneś uwzględnić: przyczynę uczucia, właściwy opis uczucia, zewnętrzne przejawy uczucia. Opis przeżyć wewnętrznych zawiera:

- elementy opowiadania (podanie przyczyn przeżycia)
- nazwy uczuć, doznań (np. smutek, strach, radość, miłość, apatia, ulga, tęsknota, podziw, zdziwienie, podziw, wstyd),
- słownictwo opisujące wewnętrzne i zewnętrzne przejawy uczuć (np. zrobił wielkie oczy, chciał się zapaść pod ziemię, wzruszenie odebrało mu mowę, najadł się strachu, odczuł ogromną ulgę, strach ścisnął mu serce)

O przeżyciach wewnętrznych możemy wnioskować na podstawie wyrazu twarzy (np. usta wykrzywione grymasem), gestykulacji (np. zaciśnięte pięści), siły i barwy głosu (np. drżenie głosu). Są to zewnętrzne oznaki przeżyć.

Pamiętaj o poprawnej, trójdzielnej kompozycji!!!

- 7. W dowolnej formie (komiks, opowiadanie twórcze, praca plastyczna w wybranej technice) dopisz dalsze losy bohaterów filmu.**
- 8. Czy wizja ojca Pedro, że Gonzalo za pięć lat skończy studia, za dziesięć zacznie prace w firmie ojca, a za 15 ją przejmie, gdy w tym czasie jego przyjaciel Pedro cały czas będzie czyścił toalety według Ciebie jest stereotypem czy realną wizją. Wypowiedz się na ten temat.**

Pamiętajcie, że wszystkie Wasze prace można przesłać na stronę akademii www.akademia.jarocin.pl W ten sposób zaprezentujecie swój pogląd, a może doprowadzicie do dyskusji na Forum. Pozdrawiam.

Monika Kula